

De lluitador antiapartheid a guaridor ferit

El pastor anglicà Michael Lapsley presenta a Barcelona el llibre «Reconciliarse con el pasado»

Samuel Gutiérrez
Barcelona

Un paquet bomba li va canviar la vida, tot i que també hauria pogut, fàcilment haver-hi posat fi. Va ser el 1990, quan residia a Zimbabwe després d'haver estat expulsat de Sud-àfrica pel seu compromís amb la lluita antiapartheid. El P. Michael Lapsley va perdre les dues mans i un ull en aquella explosió. Va experimentar un dolor terrible, gairebé insuportable, però alhora va sentir la presència propera de Déu i de la Mare de Déu, com mai abans no l'havia sentida. Per a ell, sobreviure a aquell atemptat va ser un miracle.

Després de dècades de lluita a favor de la llibertat a Sud-àfrica, fortament implicat en el Congrés Nacional Africà (ANC) i fins i tot arribant a defensar la lluita armada, aquest pastor anglicà nascut a Nova Zelanda però enviat molt jove com a missioner a Àfrica del Sud, va començar un bonic camí de conversió que l'ha dut a dedicar els darrers vint anys de la seva vida a treballar per la reconciliació i la sanació de la memòria. La seva és una història apassionant, digna d'un guió de Hollywood, que ara recull en una autobiografia titulada en castellà *Reconciliarse con el pasado* (Editorial San Pablo).

La presentació a Barcelona va tenir lloc el 12 de febrer passat al Casal Lloïola i va ser organitzada per l'associació ecumènica ACAT (Acció dels Cristians per a l'Abolició de la Tortura). L'acte va comptar amb la presència destacada de l'autor i protagonista de la història, que va aprofitar l'ocasió per subratllar, una vegada i una altra, la importància de reconèixer el passat per poder reconciliar-s'hi, guarir ferides, i així construir amb garanties el futur. El P. Lapsley dirigeix actualment l'Institut per al Guariment dels Records, amb seu a Sud-àfrica i als Estats Units, i ofereix tallers de guarició de la memòria arreu del món. «M'agrada dir que ha arribat al món el moment de guarir els records —manifesta el sacerdot anglicà—. No podem enterrar el passat. L'exemple de Sud-àfrica hauria d'interpel·lar avui tothom: cal abordar el passat per molt complicat que sigui. Només així es poden desintoxicar els records i guarir les ferides, tant personals com col·lectives.»

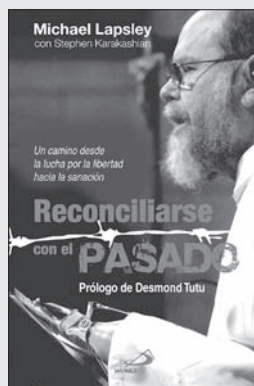
Camí d'alliberament

La convicció del P. Michael Lapsley podria semblar ingènua, però no ho és. Parteix de la seva pròpia experiència personal, i la de tot un poble, Sud-àfrica, que ha estat capaç de superar, després d'un llarg procés de reconciliació, un dels sistemes polítics més opressors de la història. I no només gràcies a Nelson Mandela, sinó a tants homes i dones que han lluitat i donat la seva vida, primer per la llibertat, i més tard per la reconciliació. «En 20 anys hem aconseguit moltes coses, però alhora continuem sent la societat més desigual del món. Continuem sent una nació traumatitzada i la violència persisteix en l'àmbit privat. El camí de transfor-

El P. Michael Lapsley, al costat de l'arquebisbe Desmond Tutu.

«No sento ni rancúnia ni odi, tampoc afany de revenja. En el meu camí de guarició la fe ha tingut un paper decisiu»

mació del país continua...» D'aquí que el P. Lapsley hagi decidit consagrar la vida a la guarició de la memòria. «Sóc un guaridor ferit —confessa—. Aquest llibre vol donar testimoni que les ferides, per greus que siguin, poden ser curades, tot i que tenint sempre present la dificultat i el temps que es requereix per a això.»

En la trajectòria d'aquest sacerdot anglicà, incardinat avui a la diòcesi de l'emblemàtic arquebisbe sud-africà Desmond Tutu, hi ha hagut una evolució constant i radical: des d'un fort compromís antiapartheid, que va passar fins i tot per defensar la lluita armada, a una llarga convalescència després de l'atemptat i la gestació de la seva vocació actual com a guaridor dels records. El P. Michael Lapsley va aterrar a Sud-àfrica en un dels moments àlgids de la repressió apartheid. «Amb només 24 anys, en arribar a Durban el 1973 per ampliar estudis de teologia, vaig viure una experiència per a la qual no estava preparat: vaig deixar de ser un ésser humà per convertir-me en un home blanc —assegura—. Des que vaig arribar a Sud-àfrica tots els aspectes de la meua vida van passar a regir-se pel color de la meua pell.» Malgrat això, el

jove sacerdot no es va deixar intimidar per aquesta realitat i va entrar en contacte amb estudiants negres, víctimes de l'opressió racial. Tocar dia rere dia la injustícia va posar-li a prova la fe: «Des de petit havia estat un pacifista convençut. Pensava que es podia aconseguir la justícia, en qualsevol situació, per mitjans no violents. El meu pacifisme es va ensorrar, als anys setanta, quan es van produir les primeres matances

d'estudiants. Els responsables eren gent que llegia la Bíblia diàriament i anaven a missa cada diumenge!»

El P. Lapsley va començar a rellegir la Bíblia i va descobrir-hi que Déu sempre pren partit a favor dels oprimits. L'experiència viscuda a Sud-àfrica, però, era tot el contrari. Davant d'aquesta contradicció, en fidelitat a l'Evangelí, va sentir que havia de prendre partit a favor de l'oprimit i va iniciar la seva lluita contra l'apartheid. Va començar a denunciar les injustícies del règim —les matances i les tortures— i es va veure obligat a aparcar les seves conviccions pacifistes per defensar, fins i tot, la lluita armada. «Durant 50 anys s'havia lluitat de forma no violenta i el resultat havia estat un augment de la violència estatal cap a la població —argumenta el sacerdot anglicà—. La lluita armada era el darrer recurs, contemplada fins i tot a la llum de la fe com una "guerra justa". En aquell context, després d'haver esgotat totes les opcions, estava justificada, la gent tenia dret a defensar-se. Però mai no la vaig idealitzar, perquè era ben conscient que el preu moral i espiritual que pagaríem seria molt alt.»

El 1976 el P. Michael Lapsley va ser expulsat de Sud-àfrica i es va exiliar a

Lesoto, des d'on va continuar la lluita antiapartheid integrat en el Congrés Nacional Africà (ANC). El seu nom va passar a formar part de la llista negra del règim, que continuava actuant contra els activistes antiapartheid.

En aquest context, tres mesos després de l'alliberament de Nelson Mandela, va tenir lloc a Zimbabwe el terrible atemptat que va tornar a canviar el rumb de la seva vida. «Ens consta que aquell atemptat formava part de la maquinària del règim, que va perdurar més enllà del 1990», explica Lapsley. Després de salvar miraculosament la vida i superar el període de convalescència, el 1992 va tornar a Sud-àfrica, sense les dues mans i un ull, però amb ganes de continuar treballant en favor de la reconciliació del país. «El procés de recuperació va ser llarg —reconeix—. Estava preparat per morir, però no per patir una discapacitat severa.» No sento ni rancúnia ni odi, tampoc afany de revenja. En el camí de la meua curació ha tingut un paper decisiu la fe.» Juntament amb Déu, sentint la seva presència propera, el P. Lapsley ha descobert la dimensió redemptora del patiment. Aclareix, que allò imprescindible per a la curació és estar disposat a perdonar: «El perdó no és exclusiu de la comunitat cristiana, sinó que està a l'abast de tothom. No totes les persones som religioses, però totes sí que som éssers espirituals.»

L'experiència traumàtica d'aquest pastor anglicà és avui la base d'un projecte mundial de cura de la memòria: «Tots necessitem ser guarits: pel que hem fet, pel que ens han fet i pel que hem omès fer... —acaba dient Michael Lapsley—. Ningú no ha de continuar essent presoner del seu passat. Al contrari, podem esdevenir protagonistes del nostre futur, ajudant a conformar i crear un món millor.»